
Gemeente Haarlemmermeer

Startnotitie m.e.r. Floriade 2002

Gemeente Haarlemmermeer

Startnotitie m.e.r. Floriade 2002

Februari 1995

Rapportnummer 673/BA95/A245/11799

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	M.e.r-plicht	3
1.3	Opbouw startnotitie	5
2	Probleemstelling en doel	7
2.1	Inleiding	7
2.2	De keuze voor Haarlemmermeer als locatie	7
2.3	Locatiekeuze in de gemeente Haarlemmermeer	8
2.4	Probleemstelling	10
2.5	Doel	11
3	Beschrijving studiegebied	13
3.1	Algemeen	13
3.2	Bodemgebruik	13
3.3	Bodem, grond- en oppervlaktewater	13
3.4	Verkeer, vervoer en ontsluiting	14
3.5	Lucht en geluid	16
3.6	Landschap en cultuurhistorie	16
3.7	Flora, fauna en ecosysteem	16
3.8	Woon- en leefmilieu	17
4	Voorgenomen activiteit en alternatieven	19
4.1	Voorgenomen activiteit	19
4.2	Het inrichtingsalternatief	21
4.3	Overige alternatieven	23
5	Effecten	25
5.1	Algemeen	25
5.2	Bodemgebruik	27
5.3	Bodem, grond- en oppervlaktewater	27
5.4	Verkeer, vervoer en ontsluiting	27
5.5	Lucht en geluid	27
5.6	Landschap en cultuurhistorie	28
5.7	Flora, fauna en ecosysteem	28
5.8	Woon- en leefmilieu	28
5.9	Effectvergelijking	28
6	Besluiten, beleidskader en procedures	29
6.1	Algemeen	29
6.2	Beleidskader	29
6.3	Procedure	30
6.4	Betrokkenen	32
	Literatuur	33

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Haarlemmermeer heeft het voornemen om op haar grondgebied een terrein in te richten ten behoeve van de Floriade 2002. Om dit voornemen te kunnen realiseren is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. De gemeente Haarlemmermeer heeft daartoe het initiatief genomen. Met het publiceren van de startnotitie wordt dit voornemen kenbaar gemaakt. Er zal een Milieu-effectrapport (MER) worden opgesteld, waarin de gevolgen van de voorgenomen activiteit en van de mogelijke alternatieven voor het milieu (in ruime zin) zullen worden beschreven.

De beoogde locatie voor de Floriade is gelegen in het noordwesten van de gemeente Haarlemmermeer, tussen Haarlem en Hoofddorp.

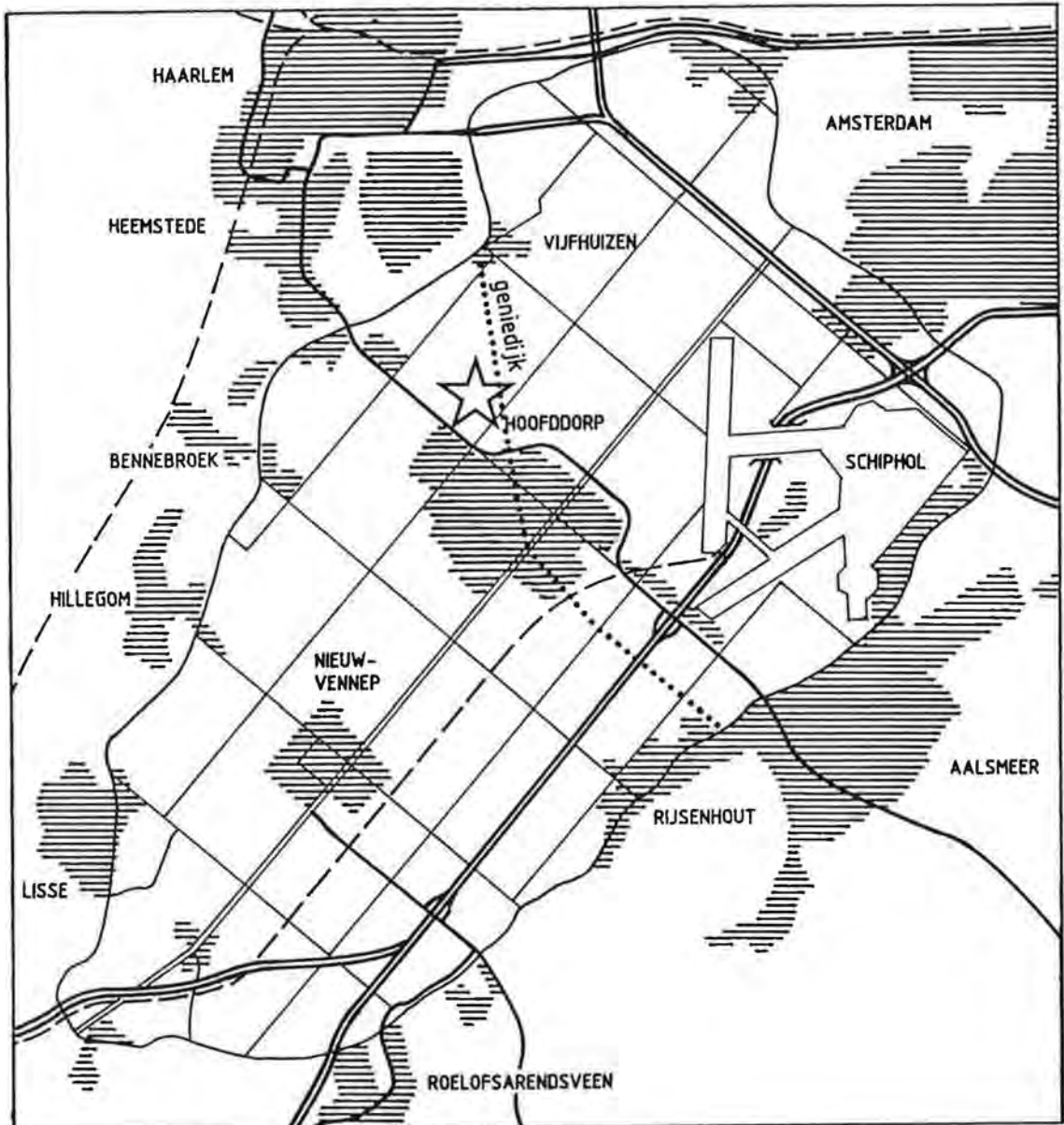
Ten behoeve van de kandidaatstelling van de gemeente Haarlemmermeer voor de Floriade 2002 is door de projectgroep Floriade in april 1994 voor de Nederlandse Tuinbouwraad een zogenaamd bidboek opgesteld [9]. Hierin is de locatie voor de Floriade opgenomen, zoals is weergegeven in figuur 1.1. De totale locatie (inclusief parkeergelegenheid) heeft een oppervlakte van circa 95 ha.

1.2 M.e.r.-plicht

De voorgenomen activiteit betreft de aanleg van een tijdelijke recreatieve/toeristische voorziening, die tijdens de openstelling van zes maanden in het Floriadejaar 2002 meer dan 500.000 bezoekers zal trekken (in de prognoses wordt uitgegaan van een totaal bezoekersaantal van circa 3,5 miljoen [12]). Bovendien heeft de activiteit betrekking op een oppervlakte van meer dan 50 ha (inclusief parkeergelegenheid circa 95 ha). Het verwachte bezoekersaantal en de oppervlakte van de locatie zijn zodanig groot dat het een activiteit is waarop de regeling inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.) van toepassing is.

Ten behoeve van de Floriade en de nieuwe eindbestemming van het gebied dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Vooruitlopend op de goedkeuring van dit bestemmingsplan, zal via een procedure ex. artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) getracht worden reeds toestemming te krijgen voor de aanleg van de Floriade. Het artikel 19 besluit is in deze het m.e.r.-plichtige besluit. Het doel van de m.e.r.-procedure is om inzicht te verschaffen in de gevolgen voor het milieu als gevolg van het realiseren van de voorgenomen activiteit. Bij het opstellen van de milieu-effectrapportage moet aandacht worden besteed aan reëel in beschouwing te nemen alternatieven. Het milieu-effectrapport (MER) bundelt de resultaten van het onderzoek. Op het moment van indienen van de startnotitie gaat de m.e.r.-procedure formeel van start.

De startnotitie is bedoeld om een ieder de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van de m.e.r. De gemeente Haarlemmermeer is initiatiefnemer voor de Floriade 2002. Het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlemmermeer fungeert in de m.e.r.-procedure als initiatiefnemer. De gemeenteraad is het bevoegd gezag.

Figuur 1.1: Ligging van de Floriade 2002

1.3 Opbouw startnotitie

Deze startnotitie is als volgt opgebouwd:

- de probleem- en doelstelling voor dit project (hoofdstuk 2);
- de globale beschrijving van de huidige situatie in het studiegebied en autonome ontwikkeling (hoofdstuk 3);
- een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de ontwikkeling van alternatieven (hoofdstuk 4);
- de milieu-effecten die worden verwacht en in het MER nader zullen worden onderzocht (hoofdstuk 5);
- een beschrijving van het m.e.r.-plichtige besluit en een overzicht van eerder genomen besluiten die invloed kunnen hebben op het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld. Tevens wordt de te volgen procedure beschreven (hoofdstuk 6).

2 Probleemstelling en doel

2.1 Inleiding

Eens in de tien jaar vindt de Floriade in Nederland plaats. De Floriade is een internationale tuinbouwtentoonstelling, georganiseerd door de Nederlandse Tuinbouwraad. De Floriade is als internationale tuinbouwtentoonstelling van lange duur erkend door het 'Bureau International des Expositions' te Parijs. Doel van de Floriade is het imago van de tuinbouw te bevestigen en de tentoonstelling heeft tevens een handelsbevorderend karakter. Op de Floriade wordt het uitgebreide vakgebied van de tuinbouw in al zijn geledingen meer bekendheid gegeven bij zowel consument als vakwereld. Met de tentoonstelling wordt een overzicht gegeven van het Nederlandse produktaanbod. Daarnaast worden buitenlandse inzendingen opgenomen.

De volgende Floriade in Nederland zal in 2002 plaatsvinden. De tentoonstelling is een voor Nederland belangrijk toeristisch-recreatief evenement dat veel bezoekers uit binnen- en buitenland trekt. Omdat de Floriade voor de tuinbouw een visitekaartje is, worden aan de opzet, inrichting en representativiteit hoge eisen gesteld.

2.2 De keuze voor Haarlemmermeer als locatie

Organisator van de Floriade is het tuinbouwbedrijfsleven, verenigd in de Nederlandse Tuinbouwraad. Samen met drie andere gemeentes heeft de gemeente Haarlemmermeer zich in de zomer van 1994 kandidaat gesteld voor de Floriade 2002. De gemeente Haarlemmermeer stelt ten behoeve van de Floriade een terrein bij Vijfhuizen ter beschikking.

De Nederlandse Tuinbouwraad heeft op 27 september 1994 haar voorkeur voor de gemeente Haarlemmermeer uitgesproken. Deze voorkeur is gebaseerd op een beoordeling van de kandidaten aan de hand van zeven criteria. Deze criteria waren potentieel bezoek, ligging ten opzichte van tuinbouw-, teelt- en handelscentra, kwaliteit van de locatie, kenmerken van de gemeente, financiële zekerheden, organisatie-aspecten en stadium en de kwaliteit van het ontwerp.

Voor de keus van de Tuinbouwraad zijn de attractieve locatie, de degelijke financiële onderbouwing, de realistische begroting en de omvang van het potentiële bezoek van doorslaggevende betekenis geweest [11]. De gekozen locatie biedt naar de mening van de Tuinbouwraad de meeste garantie voor een zeer hoog bezoekersaantal uit zowel binnen- als buitenland. De toeristische aantrekkingskracht van de regio speelt daarin een grote rol.

De begroting van de gemeente Haarlemmermeer wordt door de Tuinbouwraad als degelijk en realistisch beschouwd. De veruit grootste post aan de inkomstzijde is de opbrengst uit de kaartverkoop. Haarlemmermeer is erin geslaagd de afhankelijkheid van deze post laag te houden en onderscheidde zich daarmee in positieve zin van de andere

kandidaten. Hierdoor kan de toegangsprijs relatief laag blijven; dit is gunstig voor de bezoeker en de bezoekersaantallen [12].

2.3 Locatiekeuze in de gemeente Haarlemmermeer

In het kader van de Haalbaarheidsstudie Floriade 2002 Haarlemmermeer [10] is een locatiekeuze binnen de gemeentegrenzen van Haarlemmermeer voorafgegaan aan de kandidaatstelling. Eerst is een voorgeselectie toegepast in de vorm van zoeklocaties, daarbij zijn de volgende criteria nader onderzocht:

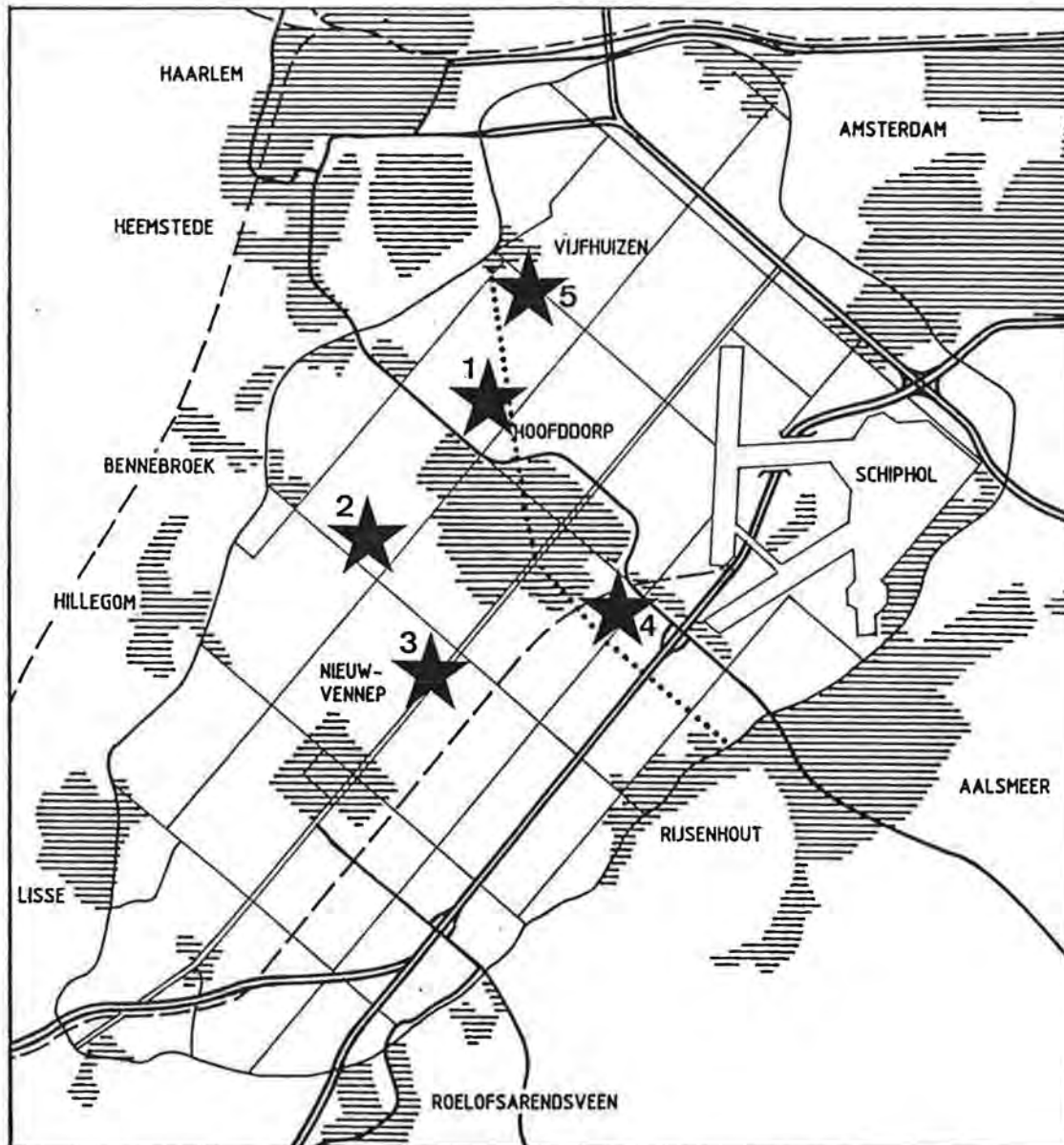
- ruimtelijke ordening, met name de planologische inpasbaarheid in verband met de eindbestemming van het gebied; als recreatief element vormt de Floriade een versterking voor het strategisch groenproject Haarlemmermeer [7,8];
- milieu-overwegingen die betrekking hebben op de milieu-aspecten bodem, water, lucht en geluid, ecologie en landschap;
- karakter van de Floriade in samenhang met het gebied er omheen; de Floriade is een nieuw element dat aan moet sluiten op woongebieden;
- verkeer en vervoer (leefbaarheid, bereikbaarheid en mobiliteit);
- draagvlak bij de gemeente, andere gemeenten, provincie, rijk, de tuinbouw en het bedrijfsleven;
- grondverwerving, de gemeente moet over de grond kunnen beschikken;
- financiën, waarbij de nadruk ligt op het voorkomen van kapitaalsvernietiging, een budget-neutrale organisatie en mogelijkheden voor sponsoring.

Vervolgens zijn binnen de zoeklocaties concrete locaties geselecteerd waar de Floriade zou kunnen plaatsvinden. Bij de selectie van concrete locaties binnen de zoeklocaties is gelet op de eindbestemming en de doelstelling om zoveel mogelijk voorzieningen van de Floriade na afloop van de tentoonstelling te kunnen handhaven. Op grond van toekomstige ontwikkelingen in de Haarlemmermeer en op basis van de grondeigendomsaspecten zijn vijf concrete locaties onderzocht (zie figuur 2.1). Dit zijn:

1. een locatie ten westen van het Haarlemmermeerse Bos;
2. een locatie ten zuidwesten van Hoofddorp;
3. een locatie centraal tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep, tegen de spoorlijn aan;
4. de locatie Beukenhorst oost-oost, naast de afslag van de rijksweg A4;
5. een locatie oostelijk van Vijfhuizen.

Deze locaties zijn kwalitatief getoetst aan met name de criteria voor ruimtelijke ordening en milieu. Op grond van deze toetsing is besloten de locatie Beukenhorst oost-oost (locatie 4) niet verder in beschouwing te nemen. Redenen daarvoor waren de te verwachten geluidsoverlast van Schiphol en de geringe meerwaarde voor het woon- en leefmilieu van de gemeente Haarlemmermeer, na afloop van de tentoonstelling.

- 1 westelijk van het haarlemmermeerse bos
- 2 zuidwestelijk van hoofddorp
- 3 centraal in de polder
- 4 beukenhorst oost-oost
- 5 vijfhuizen

Figuur 2.1: De vijf locaties die in de Haalbaarheidsstudie Floriade 2002 Haarlemmermeer zijn onderzocht

Van de overgebleven locaties is de locatie ten zuidwesten van Hoofddorp (locatie 2) minder geschikt omdat bij deze locatie de meerwaarde in de vorm van een combinatie met woningbouw voor de gemeente Haarlemmeer gering is.

Locatie 3 (centraal tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep) is vanwege planologische onzekerheid minder geschikt. De ruimtelijke ontwikkeling van woningbouw en recreatie is voorzien in het gebied tussen Hoofddorp, Heemstede en Haarlem. De Floriade zou op deze locatie slechts een beperkte meerwaarde bieden in de vorm van combinatie met bestaande of nieuw te ontwikkelen woongebieden.

Locatie 1 (Haarlemmermeerse Bos) is een geschikte locatie vanuit planologisch gezichtspunt. Het Haarlemmermeerse Bos vormt een onderdeel van het strategisch groenproject. De locatie maakt daarentegen uitsluitend gebruik van bestaande groene elementen. Daardoor is de meerwaarde voor bestaande en/of nieuwe woningbouwlocaties gering. Bovendien vervult het Haarlemmermeerse Bos een belangrijke recreatieve functie, die door de Floriade (tijdelijk) zou worden aangetast.

De locatie zuid-oostelijk van Vijfhuizen (locatie 5) biedt de mogelijkheid om de Floriade te koppelen aan ontwikkeling van woongebieden in de toekomst. De eindbestemming van deze locatie biedt daardoor een meerwaarde.

Een combinatie van de locaties 1 (Haarlemmermeerse Bos) en 5 (oostelijk van Vijfhuizen) biedt de beste mogelijkheden voor de Floriade. Naast de meerwaarde voor woningbouwlocaties, wordt er het meest optimaal gebruik gemaakt van bestaande groene elementen. De recreatieve functie van het Haarlemmermeerse Bos kan tijdens de aanleg van de Floriade grotendeels gehandhaafd blijven, omdat alleen het noordelijke deel van het bos tijdelijk zal worden ingericht als Floriade.

2.4 Probleemstelling

De gekozen Floriade-locatie ligt in het noordwesten van de gemeente Haarlemmeer, tussen Haarlem en Hoofddorp (vlakbij Vijfhuizen). De Geniedijk, de toekomstige Zuid-Tangent en de nieuw aan te leggen provinciale weg N22 vormen er een interessant knooppunt waar oude en nieuwe infrastructuur elkaar ontmoeten.

De locatie omvat vier gebiedsdelen, te weten:

- de toekomstige woningbouwlocatie Vijfhuizen (nu nog agrarisch gebied);
- het Staatsbos, ingeplant in 1990;
- het gebied waar de Big Spotters Hill zal worden gesitueerd (nu nog akkerbouwgebied met als bestemming 'staatsbos');
- het noordelijk deel van het Haarlemmermeerse Bos.

Voor de Floriade (en de nieuwe eindbestemming(en)) is een wijziging van de bestaande bestemmingen noodzakelijk. Daarvoor is een wijziging van

het bestemmingsplan Buitengebied noodzakelijk. Aangezien de wijziging betrekking heeft op een recreatie-activiteit die in het openingsjaar meer dan 500.000 bezoekers aantrekt en een gebied beslaat dat groter is dan 50 ha, dient voor de wijziging van het bestemmingsplan een milieu-effectrapport te worden opgesteld. Vooruitlopend op de goedkeuring van het bestemmingsplan, wil men starten met de aanleg van de Floriade. Hiertoe dient vrijstelling in het kader van artikel 19 Wro te worden verkregen. Het artikel 19 Wro besluit is in deze het m.e.r.-plichtige besluit. Het milieu-effectrapport dient inzicht te geven in de milieu-effecten die het gevolg zijn van de Floriade.

Daarnaast wordt ernaar gestreefd om in het MER te onderzoeken op welke wijze de Floriade door inrichting en beheer zo milieuvriendelijk mogelijk kan worden opgezet. Op deze wijze wordt geprobeerd met het ontwerp van de Floriade zo optimaal mogelijk aan te sluiten bij het gekozen thema voor de Floriade 2002 in de Haarlemmermeer: "Hoe kan de Nederlandse tuinbouw bijdragen aan de kwaliteit van het leven in de 21^e eeuw?". Op de drempel van de 21^e eeuw krijgt het publiek op de Floriade de kans te proeven van de nieuwste ontwikkelingen en technieken binnen de tuinbouw, waarbij milieu-aspecten veel aandacht zullen krijgen. Met dit thema voor ogen zullen in het MER verschillende alternatieven voor de Floriade worden ontwikkeld.

2.5 Doel

De uiteindelijke doelstelling van de voorgenomen activiteit is het realiseren van de Floriade 2002, een éénmalige toeristische en recreatieve attractie van groot formaat, die vele bezoekers zal trekken uit binnen- en buitenland. Bij de realisatie zal specifiek rekening worden gehouden met milieu-aspecten.

Het MER dient ter ondersteuning van de besluitvorming voor de vrijstelling ten behoeve van de aanlegwerkzaamheden voor de Floriade ex. artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. In een later stadium dient besluitvorming plaats te vinden over de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan.

3 Beschrijving studiegebied

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt, voor de relevante milieu-aspecten, een globale karakterisering van het plangebied en de nabije omgeving gegeven. In het MER zullen de beschrijvingen verder worden uitgewerkt en gedetailleerd tot een voor de besluitvorming relevant detailniveau. De omvang van het te beschrijven studiegebied kan per milieu-aspect verschillen. Vooralnog wordt het plangebied en de nabije omgeving als studiegebied beschouwd, in het MER zal een nadere afbakening van het studiegebied plaatsvinden.

Daarnaast zal in het MER de autonome ontwikkeling worden beschreven. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan de ontwikkeling van het milieu en andere factoren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Het betreft alleen die ontwikkelingen die kunnen worden afgeleid uit vastgesteld beleid. Als referentie voor de autonome ontwikkeling wordt het jaar 2002 gehanteerd.

3.2 Bodemgebruik

In figuur 3.1 is de ligging van de locatie aangegeven. De Floriade-locatie ligt in het noordwesten van de gemeente Haarlemmermeer, tussen Haarlem en Hoofddorp (vlakbij Vijfhuizen).

In de huidige situatie bestaat de locatie uit vier gebiedsdelen:

- het akkerbouwgebied tussen Vijfhuizen en de Geniedijk;
- het Staatsbos, ingeplant in 1990, aan de zuid-westzijde van de Geniedijk;
- het akkerbouwgebied dat aansluit op het Staatsbos;
- het noordelijk deel van het Haarlemmermeerse Bos.

3.3 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bodem en grondwater

De Haarlemmermeer is in 1852 drooggelegd en te kenmerken als zeeleiggrond. Het maaiveld bevindt zich tussen 4,3 en 4,8 meter beneden NAP. In de Haarlemmermeer is voor een deel sprake van brakke kwel, maar daarnaast is er ook een groot potentieel aan zoete kwel. Het grondwater beweegt zich in zuid-zuidwestelijke richting.

In het plangebied is op bepaalde plekken mogelijk bodemverontreiniging aanwezig. In het MER wordt hieraan nader aandacht besteed.

Oppervlaktewater

Het *kwantitatieve* beheer van de polderwateren is in handen van het waterschap Groot-Haarlemmermeer. Het polderwater wordt door drie gemalen vanuit de hoofdwatergangen naar de Ringvaart gemalen. Het *kwalitatieve* waterbeheer in de Haarlemmermeerpolder is in handen van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De kwaliteit van het oppervlaktewater (maar ook van waterbodem en grondwater) in het

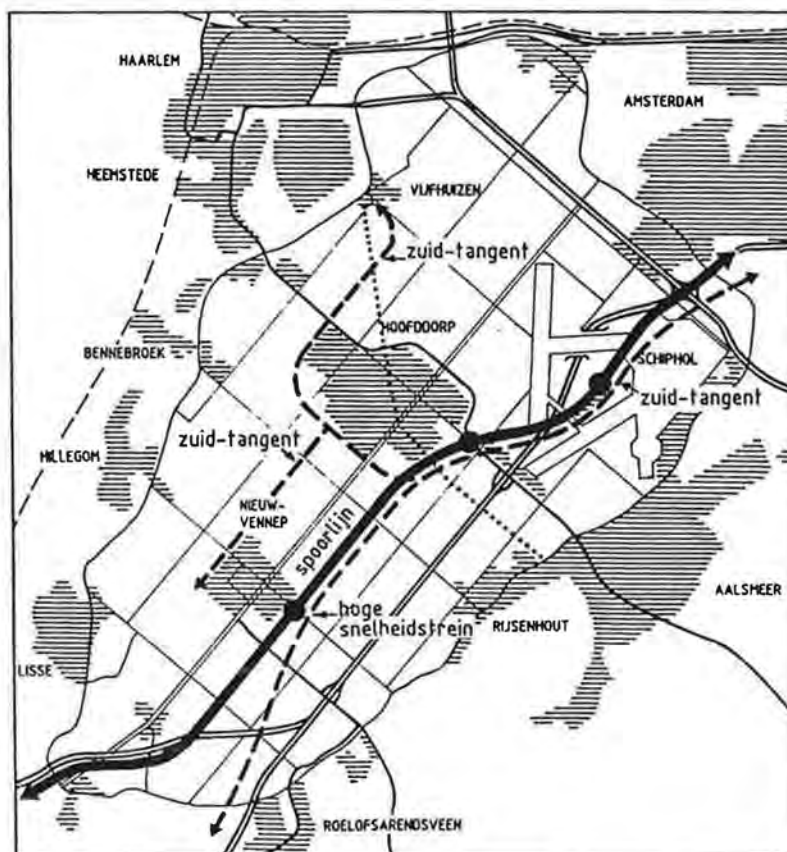
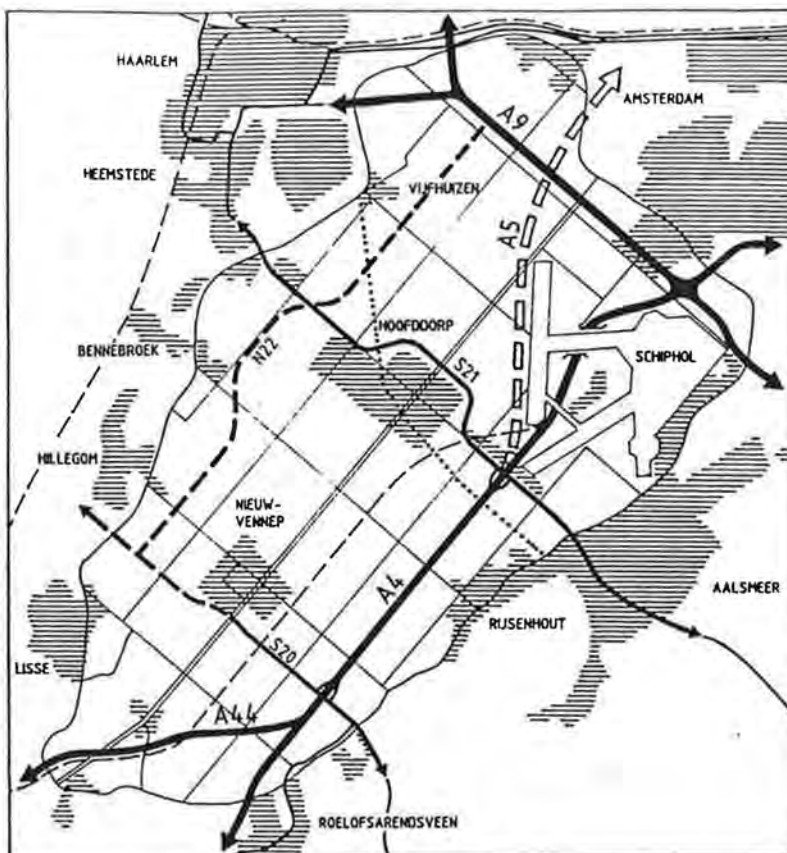
studiegebied wordt onder andere beïnvloed door de kwaliteit van het kwelwater, de intensieve landbouw, het verkeer en diverse lozingen.

Figuur 3.1: De Floriade-locatie en de omgeving

3.4 Verkeer, vervoer en ontsluiting

In het algemeen kan worden gesteld dat de vervoervraag in het studiegebied gedurende de afgelopen decennia een sterke groei heeft doorgemaakt. Deze groei is ondermeer het gevolg van de sociaal-economische ontwikkeling, bevolkingsgroei en groei van de werkgelegenheid in en rond het studiegebied. Daarnaast is er sprake van wijzigingen in de persoonlijke mobiliteit, resulterend in met name een stijgend autogebruik.

Figuur 3.2: Huidige situatie en te verwachten autonome ontwikkelingen van de hoofdinfrastructuur in de Haarlemmermeer (verkeerswegen en openbaar vervoerverbindingen)

De huidige hoofdinfrastructuur is in figuur 3.2 weergegeven. In de huidige situatie is op een aantal wegen de capaciteit van de hoofdinfrastructuur onvoldoende, er zijn daarom plannen voor uitbreiding [5].

Ten opzichte van de huidige situatie wordt in de nabije toekomst het wegennet uitgebreid en wordt op een aantal wegvakken de capaciteit uitgebreid (meer rijstroken). Voor de directe ontsluiting van de Floriade zijn met name de aanleg van de N22 en de Zuid-Tangent (hoogwaardige busverbinding die Haarlem, Hoofddorp en Schiphol met elkaar verbindt) van belang.

Overige projecten zijn onder andere de aanleg van de A5 (Westrandweg en de verlengde Westrandweg). De spoorinfrastructuur wordt eveneens verbeterd. In het plan "Rail 21" is door de NS een spoorverdubbeling van het baanvak Hoofddorp-Schiphol-Riekerpolder opgenomen. Tevens zijn er plannen om Schiphol aan te sluiten op de Hogesnelheidslijn (HSL). Verder is er sprake van een capaciteitsuitbreiding van de luchthaven Schiphol [1,3,5]. Een aantal van deze ontwikkelingen is opgenomen in figuur 3.2.

3.5 Lucht en geluid

In het studiegebied zijn het gemotoriseerde wegverkeer en het luchtverkeer van Schiphol de belangrijkste bronnen voor luchtverontreiniging [5]. In het MER worden de effecten van deze bronnen op de luchtkwaliteit nader beschreven.

Weg- en luchtverkeer vormen tevens de belangrijkste bronnen van geluidshinder in het studiegebied. De omvang van de hinder van deze bronnen zal in het kader van het MER in beeld worden gebracht.

3.6 Landschap en cultuurhistorie

Vanaf de droogmaking kan men de Haarlemmermeerpolder beschouwen als één landschappelijke en cultuurhistorische eenheid. Het poldergebied kenmerkt zich door zijn openheid, grootschaligheid en zijn strakke blokvormige verkaveling.

De cultuurhistorische betekenis van het gebied wordt daarnaast met name bepaald door de gemalen, monumenten in de vorm van boerderijen en de Geniedijk, die onderdeel uitmaakt van de Stelling van Amsterdam.

3.7 Flora, fauna en ecosysteem

De Haarlemmermeer is over het algemeen niet rijk aan natuurwaarden.

Het grootste deel bestaat uit intensief gebruikt akkerland en stedelijk gebied. Het Haarlemmermeerse Bos herbergt echter een aantal waardevolle levensgemeenschappen van planten- en diersoorten. Het

Haarlemmermeerse Bos, in combinatie met het Voorkanaal en de Geniedijk, is van belang voor de ecologische relaties in het landschap. De op en in de omgeving van de locatie aanwezige natuurwaarden zullen in het kader van het MER nader worden geïnventariseerd.

3.8 Woon- en leefmilieu

In de directe omgeving van de locatie is, langs de polderwegen, voornamelijk verspreide bebouwing aanwezig. Op iets grotere afstand van de locatie bevindt zich aan de zuidkant de aaneengesloten woonbebouwing van Hoofddorp, en aan de noordkant bevindt zich Vijfhuizen.

De Geniedijk vormt een belangrijke recreatieve fietsroute en het Haarlemmermeerse Bos wordt jaarlijks bezocht door ongeveer 350.000 mensen. Het Haarlemmermeerse Bos vormt daarmee een belangrijke recreatieve voorziening voor de regio.

4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.1 Voorgenomen activiteit

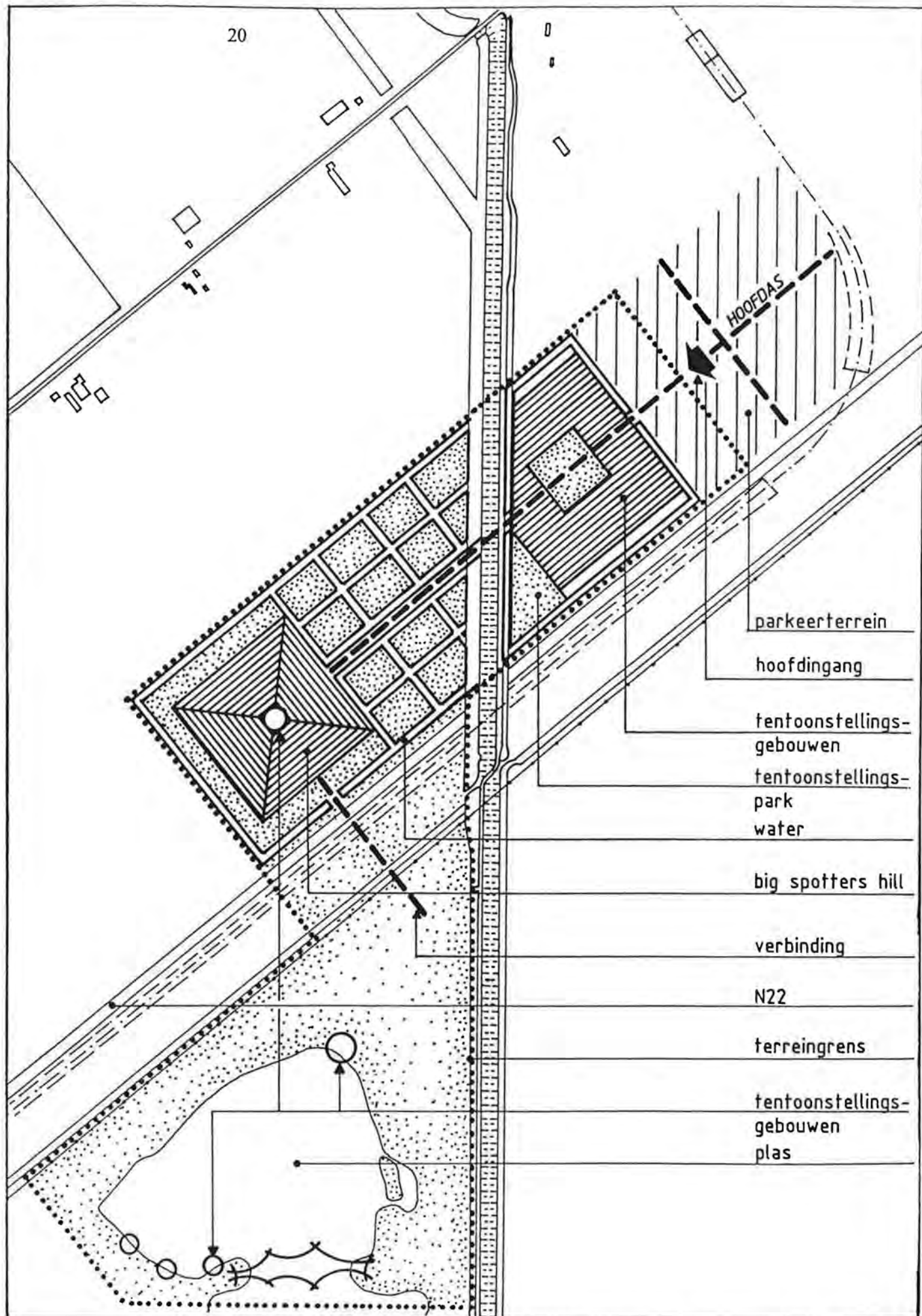
De voorgenomen activiteit is het realiseren van een internationale tuinbouwtentoonstelling in de vorm van een zes maanden durend toeristisch-recreatief evenement in het jaar 2002 in de gemeente Haarlemmermeer. De gekozen locatie ligt bij Vijfhuizen. De motivatie voor de locatiekeuze binnen de gemeente Haarlemmermeer is weergegeven in paragraaf 2.3.

In figuur 4.1 is de ligging van enkele hoofdelementen op het terrein toekomstige Floriadeterrein aangegeven. Deze hoofdelementen zijn:

- de ligging van het parkeerterrein aan de noord-oostzijde van het terrein;
- de ligging van de hoofdingang aan de noord-oostzijde van het terrein;
- de ligging van de Big Spotters Hill aan de westzijde van het terrein. Deze heuvel wordt een uitzichtheuvel van waaruit zicht is op het Floriadeterrein en op de activiteiten bij Schiphol;
- de hoofdas in het noordelijk deel die de hoofdingang verbindt met de Big Spotters Hill;
- de verbindingsas tussen het noordelijke en het zuidelijke gebiedsdeel.

In figuur 4.1 is tevens de globale invulling van de terreindelen weergegeven. Dit wordt het zogenaamde vlekkenplan genoemd. Uit de figuur blijkt, dat op het noordelijke gedeelte, aansluitend aan de parkeerterreinen en de hoofdingang de tentoonstellingsgebouwen zijn gepland. Het bebouwde oppervlak is hier relatief groot. Na het passeren van de Geniedijk via de hoofdas komt de bezoeker vervolgens in een meer natuurlijk ingericht gedeelte, met veel waterpartijen. De Big Spotters Hill is hier een kunstmatige heuvel in het overwegend vlakke hollandse landschap. Het bospark-karakter wordt in het Haarlemmermeerse Bos voortgezet.

Bij de voorgenomen activiteit speelt een drietal fases een belangrijke rol. Naast de aanlegfase en het gebruik als Floriade is vooral de eindbestemming van belang. Het realiseren, gebruiken en 'afwickelen' van de Floriade 2002 dient op zodanige wijze plaats te vinden dat, binnen de randvoorwaarden die aan de activiteit worden gesteld, specifiek rekening wordt gehouden met het milieu.

Figuur 4.1: Vlekkenplan van de invulling van het Floriadeterrein

4.2 Het inrichtingsalternatief

De m.e.r. en de planvorming ten behoeve van de Floriade 2002 worden parallel aan elkaar uitgevoerd. Daarvoor is het nodig dat enkele milieu-aspecten reeds in een zeer vroeg stadium bij de planvorming worden betrokken. In het MER zal, naast een beschrijving van de huidige situatie en de milieu-effecten, onder andere aandacht worden besteed aan de vraag hoe de Floriade, door inrichting en beheer, zo milieuvriendelijk mogelijk kan worden opgezet. In het MER worden als het ware milieuvriendelijke 'bouwstenen' ontwikkeld die tot interessante planalternatieven kunnen leiden. De m.e.r. krijgt zo een meer sturend karakter: milieu-overwegingen krijgen een belangrijke rol bij de planontwikkeling. Op deze wijze wordt getracht een meerwaarde te creëren, die aansluit bij de thematiek van de Floriade.

Volgens de hierboven beschreven werkwijze wordt in het MER een inrichtingsalternatief ontwikkeld. De bouwstenen voor het inrichtingsalternatief zijn de volgende.

Verkeer en vervoer extern

Voor de bezoekersstroom in 2002 worden enkele varianten ontwikkeld waarbij gebruik wordt gemaakt van de aspecten parkeerlocaties en gebruik van openbaar vervoer.

Het watersysteem in het hele gebied

Voor zowel grondwater als oppervlaktewater wordt gezocht naar mogelijke inrichtingsprincipes waardoor zo veel mogelijk 'schoon' water in het studiegebied kan worden gebruikt. Grondprincipes voor dit doel zijn:

- gebruikmaken van de lokale hydrologische situatie;
- streven naar een zelf-verantwoordelijk systeem, gekenmerkt door 'schoon water vasthouden' en 'vervuiling bij de bron aanpakken' (stromenbeheer);
- het kwantitatieve waterbeheer zichtbaar maken en het betrekken van gebruikers-doelgroepen bij het kwaliteitsbeheer.

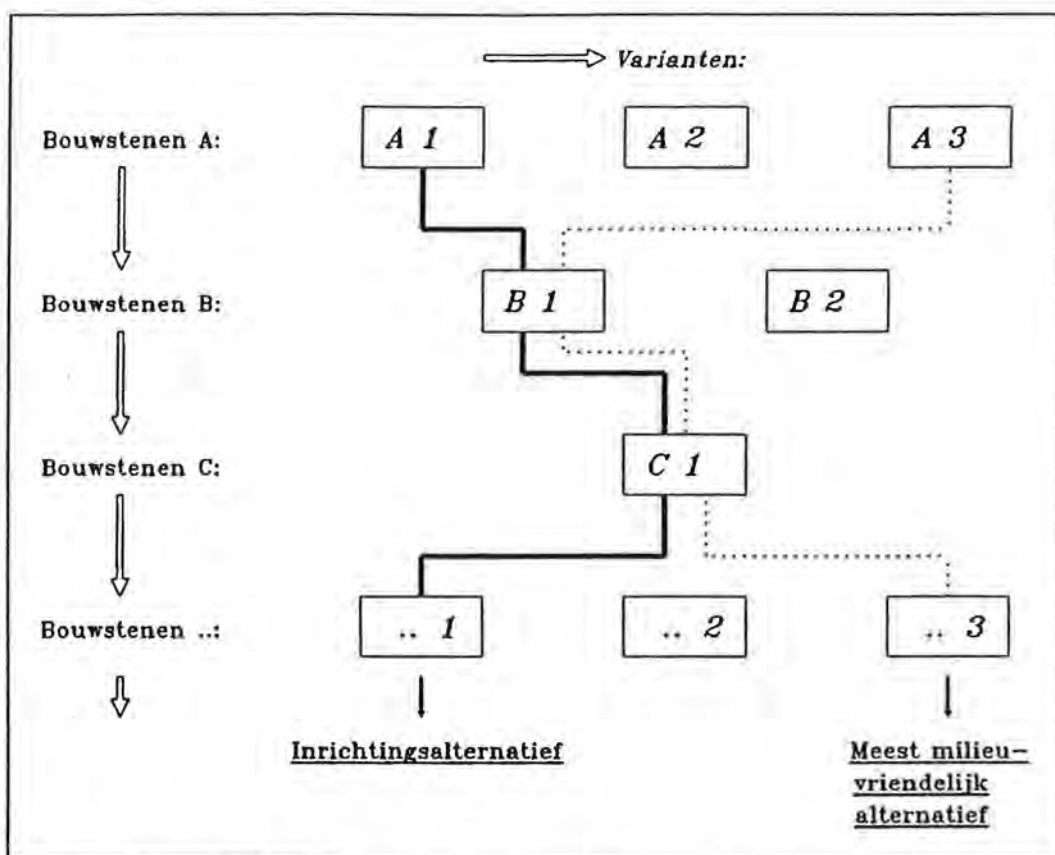
Bezoekersstromen op het Floriadeterrein zelf

In de inrichting wordt aandacht besteed aan zonering van intensief en extensief gebruikte delen. De zonering van drukke lawaaïge en rustige stillere gebieden kan de contrasten in het gebied vergroten. Door middel van het interne padennet zijn hiervoor voorwaarden te scheppen. Het doel hiervan is dat vooral voor natuur(ontwikkeling) waardevolle delen minder worden verstoord. Op deze wijze blijven de natuurwaarden ook in de eindbestemmingsfase interessant.

Geluidsmaatregelen

Ten behoeve van het gebruik van het gebied als Floriade en in de nabestemmingsfase wordt nagegaan of in de inrichting geluidsmaatregelen worden opgenomen die dit gebruik ten goede komen. Daartoe zal worden gezocht naar een manier om geluidwering effectief en illustratief te

ontwerpen. Dit is een mooie gelegenheid om verschillende benaderingen van schermen en wallen te demonstreren.

Figuur 4.2.: Schematische weergave van de ontwikkeling van een inrichtingsalternatief.

In figuur 4.2. is de ontwikkeling van een inrichtingsalternatief schematisch weergegeven. Daaruit is af te lezen dat een alternatief is opgebouwd uit bouwstenen. Een bouwsteen kan op verschillende wijzen worden uitgevoerd. Dit worden varianten genoemd.

Voor bouwsteen A in figuur 4.2 zijn drie verschillende uitvoeringsvarianten mogelijk. Voor bouwsteen B zijn er twee varianten denkbaar, en voor bouwsteen C is één variant beschikbaar. Verschillende combinaties van deze varianten leveren verschillende inrichtingsalternatieven op.

Aspecten zoals afvalinzameling, gebruik van bemestings- en gewasbeschermingsmiddelen en energiegebruik zullen niet als bouwstenen voor inrichtingsalternatieven maar als algemene uitgangspunten voor de verschillende inrichtingsalternatieven worden beschreven in het MER. Daarbij staat duurzaamheid voorop. Gezocht zal worden naar de meest milieuvriendelijke wijze van respectievelijk afvalinzameling en verwijdering, gebruik van bemestings- en gewasbeschermingsmiddelen en energiegebruik. Bij energiegebruik zal wat dat betreft aandacht worden besteed aan warmte-krachtkoppeling en aan het stimuleren van gebruik van duurzame

energiebronnen (windenergie en zonne-energie). Aan deze aspecten wordt vervolgens ook in de evaluatie aandacht besteed.

In het MER zullen in eerste instantie de effecten van de varianten van de verschillende bouwstenen worden beschreven. Het voornemen is om op basis van deze effectbeschrijving in het MER het inrichtingsalternatief uit te werken dat optimaal recht doet aan de doelstelling en de thematiek van de Floriade. Dit wordt het planalternatief genoemd. Daarnaast kan uit de effectbeschrijving van de varianten een meest milieuvriendelijk alternatief worden samengesteld.

4.3 Overige alternatieven

In het MER Floriade 2002 Haarlemmermeer zal een beperkt aantal alternatieven worden beschouwd. Naast het planalternatief moeten in ieder geval het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief worden beschouwd.

Het nulalternatief kan worden gedefinieerd als de situatie in het jaar 2002 waarin de voorgenomen activiteit niet zal worden uitgevoerd. In dit geval betekent dat geen Floriade wordt gerealiseerd op de gekozen locatie bij Vijfhuizen. De ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente zullen in dat geval beperkt blijven tot de ontwikkelingen waarover reeds bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Hierbij dient te worden vermeld dat de eindbestemmingsfase na 2002 van belang is in verband met te handhaven en te verwijderen onderdelen van de Floriade. Ten aanzien van deze eindbestemmingsfase wordt in het MER indicatief aangegeven wat van belang is in verband met hergebruik, sloop en dergelijke van onderdelen van het terrein.

Het meest milieuvriendelijke alternatief kan worden gedefinieerd als het alternatief waarbij de nadelige milieu-effecten het kleinst zijn. Het meest milieuvriendelijk alternatief is in dit verband een combinatie van bouwstenen die vanuit milieu-oogpunt het meest gunstig is. Het meest milieuvriendelijk alternatief kan pas worden samengesteld na de beschrijving en vergelijking van de milieu-effecten. Naast een minimalisatie van locatie-afhankelijke milieu-effecten zal bij het opstellen van het meest milieuvriendelijke alternatief tevens aandacht worden besteed aan locatie-onafhankelijke zaken.

Te noemen zijn in dit verband onder meer:

- gebruik van duurzame energiebronnen;
- voorkomen van onnodig gebruik van grondstoffen;
- integraal ketenbeheer (afval, water).

Tenslotte zal bij het meest milieuvriendelijke alternatief worden uitgegaan van toepassing van mitigerende en compenserende maatregelen¹.

---

¹ Hiermee wordt bedoeld op verzachtende, effectbeperkende maatregelen.

5 Effecten

5.1 Algemeen

In het MER zullen de effecten van de verschillende alternatieven worden beschreven. Daarbij zal aandacht worden besteed aan de milieuaspecten die ook in hoofdstuk 3 zijn beschreven:

- bodemgebruik;
- bodem, grond- en oppervlaktewater;
- verkeer en vervoer;
- lucht en geluid;
- landschap en cultuurhistorie;
- flora, fauna en ecosysteem;
- woon- en leefmilieu.

Daarbij zal worden aangegeven of de effecten tijdelijk of permanent, omkeerbaar of onomkeerbaar, op korte of op lange termijn spelen en of cumulatie van effecten optreedt. Zowel de positieve als de negatieve effecten worden aangegeven. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de milieu-effecten die per alternatief verschillend (onderscheidend) zijn. Tevens zal een indicatie worden gegeven van indirecte effecten die het gevolg kunnen zijn van de voorgenomen activiteit. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de mogelijkheid dat mensen een bezoek aan de Floriade combineren met een bezoek aan andere toeristische attracties in de omgeving, wat onder andere extra vervoersbewegingen tot gevolg kan hebben.

Bij de beschrijving van de effecten en de vergelijking van alternatieven dient de huidige situatie en de autonome ontwikkeling als referentiekader.

De beschrijving van de effecten zal wat betreft het detailniveau worden afgestemd op het niveau dat relevant is voor het (m.e.r.-plichtige) besluit.

Er zal gebruik worden gemaakt van een zogenaamde ingreep-effectrelatiematrix (zie tabel 5.1). Bij de ingrepen is in de tabel een onderscheid gemaakt naar "aanleg", "gebruik" en "nabestemming". De activiteiten tijdens de aanleg van het Floriadeterrein, zoals het bouwrijp maken en de feitelijke bouw- en aanlegwerkzaamheden, zijn vaak van tijdelijke aard maar kunnen permanente effecten hebben. Hetzelfde geldt voor het gebruik van de locatie. Ook de effecten van de Floriade op de nabestemming zijn, gezien het (meer) permanente karakter, van groot belang en zullen in het MER nader worden onderzocht.

In het MER zullen daarnaast de effecten die optreden als gevolg van secundaire activiteiten indicatief worden aangegeven. Secundaire activiteiten zijn activiteiten die elders plaatsvinden ten behoeve van de voorgenomen activiteit, zoals bijvoorbeeld ten behoeve van de aanleg van de Big Spotters Hill.

Tabel 5.1: Aspecten en deelaspecten ten behoeve van het MER

ASPECTEN EN DEELASPECTEN	Aanleg		Gebruik		Nabestemming	
	t/p	omkeerbaar	t/p	omkeerbaar	t/p	omkeerbaar
Bodemgebruik						
- ruimtebeslag	t	j	t	j	p	j
- kwaliteit	t	j	t	j	p	j
Bodem en water						
- bodem	p	n	t	j	p	j
- oppervlaktewater	p	n	t	j	p	j
- grondwater	p	j	t	j	p	j
Verkeer en vervoer						
- mobiliteit	t	j	t	j	p	j
- bereikbaarheid	t	j	t	j	p	j
Lucht en geluid						
- luchtverontreiniging	t	n	t	n	p	n
- geluidshinder	t	j	t	j	p	j
Landschap en cultuurhistorie (*)						
- ruimtelijke kwaliteit	t	j	t	j	p	j
- cultuurhistorische elementen en patronen	p	n	-	-	-	-
Natuur (*)						
- flora en vegetatie	p	n	t	j	p	n
- fauna	t	j	t	j	p	j
- ecologische relaties	t	j	t	j	p	j
Woon- en leefmilieu						
- huizen en bedrijven	t	j	t	j	p	j
- verkeer	t	j	t	j	p	j
- recreatie	t	j	t	j	p	j

p: permanent, t: tijdelijk, j: omkeerbaar, n: niet omkeerbaar

*: Voor landschap, cultuurhistorie en natuur is op een aantal plaatsen aangegeven dat het om omkeerbare effecten gaat. In het MER zal worden onderzocht in welke mate sprake is van omkeerbaarheid van effecten. Ten aanzien van natuur zal bijvoorbeeld worden onderzocht hoe na aantasting van aanwezige waarden vergelijkbare waarden kunnen worden teruggebracht (natuurontwikkeling).

In de tabel is aangegeven voor welke aspecten bij aanleg, gebruik en de nabestemming effecten kunnen worden verwacht. Daarbij is een eerste indicatie gegeven van de aard van de effecten: permanent (p) of tijdelijk (t), omkeerbaar (j) of niet omkeerbaar (n). Dit zal in het MER nader worden onderzocht. Daarbij zal aan effecten met een permanent en onomkeerbaar karakter extra aandacht worden besteed.

In het navolgende wordt per aspect kort toegelicht welke zaken in beschouwing zullen worden genomen in het MER.

5.2 Bodemgebruik

Gezien de tijdelijkheid van de voorgenomen activiteit, is vooral de nabestemming van de locatie belang. In het MER zal met name aandacht worden besteed aan de effecten van de voorgenomen activiteit op de bodemgebruiksmogelijkheden ter plaatse en in de omgeving ná het afronden van de activiteit.

5.3 Bodem, grond- en oppervlaktewater

In het MER zal een beschrijving worden gegeven van de effecten van de aanleg en het gebruik van de locatie op bodem, grond- en oppervlaktewater. Hierbij zal worden aangesloten bij de beschrijving van de bestaande situatie en autonome ontwikkeling van het gebied. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar veranderingen of verdwijnen van specifieke bodemkenmerken.

Er wordt aandacht besteed aan de gevolgen van specifieke ingrepen zoals grondwaterstandverandering, ophoging van het terrein en afgravingen, ook in het licht van mogelijk aanwezige verontreinigingen. De aanleg van de voorzieningen en de winning (elders) van het benodigde ophoogmateriaal wordt in dit kader eveneens gezien.

Ook zal aandacht worden geschonken aan de effecten van de gebruiksfase en de nabestemmingsfase op de bodem- en grondwaterkwaliteit van de locatie en de omgeving.

5.4 Verkeer, vervoer en ontsluiting

In het MER wordt een beschrijving gegeven van de effecten van de Floriade-bezoeken op het verkeers- en vervoersysteem binnen een straal van ongeveer 10 km rond het Floriade-terrein. De aspecten die beschreven worden zijn mobiliteit en bereikbaarheid.

Het aspect mobiliteit wordt beschreven door de auto-intensiteiten op wegvakniveau in beeld te brengen. Het openbaar-vervoergebruik wordt per lijn weergegeven.

Voor het aspect bereikbaarheid wordt op basis van de intensiteits-capaciteitsverhouding aangegeven waar op het wegennet zich knelpunten voor zullen doen.

5.5 Lucht en geluid

Een invloed van het verkeer van en naar de Floriade op de geluidsbelasting en de luchtkwaliteit in het studiegebied is te verwachten. Op basis van prognoses zal hierover in het MER informatie worden gegeven.

De effecten op lucht en geluid als gevolg van werkzaamheden op de locatie (en secundaire activiteiten) tijdens de aanlegfase worden beschreven. Ook de geluidsbelasting van de overige infrastructurele voorzieningen en de recreatieve activiteiten op en rond het Floriadeterrein tijdens de gebruiksfase zullen worden besproken.

5.6 Landschap en cultuurhistorie

In het MER zal bij de beschrijving van de gevolgen een overzicht worden gegeven van de optredende veranderingen in de visueel-ruimtelijke kwaliteit van het landschap als gevolg van de aanleg en de aanwezigheid van het Floriadeterrein. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de Big Spotters Hill, als het meest bepalende en permanente landschappelijke element. Daarnaast wordt bijvoorbeeld de doorsnijding van de Geniedijk uit cultuurhistorisch oogpunt beoordeeld.

Bij de beschrijving van de effecten worden niet alleen de elementen op zich beschreven maar ook de samenhang op lokaal en regionaal niveau.

5.7 Flora, fauna en ecosysteem

Wanneer het terrein wordt ingericht en aangelegd, zullen bepaalde ecologische relaties in het gebied verstoord kunnen raken. Ook worden ter plaatse vegetaties verwijderd en biotopen verkleind. Potenties kunnen worden aangetast. Deze effecten zullen in het MER aan de orde komen. Ook worden hierbij de indirecte effecten op de natuur beschreven, bijvoorbeeld als gevolg van ingrepen in de bodemopbouw, waterhuishouding, bemesting of als gevolg van verstoring door geluidshinder of visuele hinder.

Een belangrijk positief effect is dat in het kader van de Floriade in het Haarlemmermeerse Bos ruimte wordt gecreëerd voor natuurontwikkeling. De Floriade kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming van het 'strategisch groenproject Haarlemmermeer' [8]. De effecten van de verschillende alternatieven voor flora, fauna en ecosysteem worden in het MER beschreven.

5.8 Woon- en leefmilieu

In het MER zal aandacht worden besteed aan de effecten van de voorgenomen activiteit op het woon- en leefmilieu in het studiegebied. Deze zullen voor een deel samenvallen met de toename van de verkeersintensiteit en de recreatieve activiteit. Een deel van het Haarlemmermeerse Bos wordt tijdelijk uit de openbaarheid genomen, waardoor de recreatieve mogelijkheden voor gebruikers van het bos gedurende die periode afnemen. Er zal worden getracht deze hinder zoveel mogelijk te beperken en zo mogelijk te compenseren. Andere effecten die zich kunnen voordoen zijn rustverstoring, geluidshinder, barrièrewerking, maar bijvoorbeeld ook positieve effecten als verbetering van recreatieve verbindingen, recreatieve voorzieningen en het uitzicht.

5.9 Effectvergelijking

De verschillende alternatieven worden ten aanzien van de effecten onderling vergeleken. De huidige situatie en de autonome ontwikkeling dient hierbij als referentiekader.

6 Besluiten, beleidskader en procedures

6.1 Algemeen

Op grond van het Besluit milieu-effectrapportage moet voor het realiseren van de Floriade 2002 een MER worden opgesteld dat als hulpmiddel bij de besluitvorming wordt gebruikt.

Naast het m.e.r-plichtige besluit en overige besluiten die nog moeten worden genomen om het project ten uitvoer te kunnen brengen, wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van relevante beleidsuitspraken. Het gaat hier om uitspraken, bijvoorbeeld in beleidsnota's en plannen, gedaan door verschillende overheden, zoals de gemeente, het rijk en de provincie. Deze uitspraken kunnen invloed hebben op het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld. Tenslotte worden de verschillende stappen van de m.e.r.-procedure en de taken van de betrokkenen aan de hand van een procedureschema kort toegelicht .

De verplichting tot het opstellen van een MER richt zich op het te nemen besluit omtrent wijziging van het vigerende bestemmingsplan. Het betreft een globale wijziging van het bestemmingsplan en vergt een vergelijkbaar globaal detailniveau van het MER.

Het is de bedoeling om vooruitlopend op de goedkeuring van het bestemmingsplan via een procedure ex. artikel 19 (lid 3) van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) reeds toestemming te krijgen voor de aanleg van de Floriade. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland dienen van te voren een zogenaamde verklaring van geen bezwaar af te geven. De gemeenteraad van de gemeente Haarlemmermeer beslist uiteindelijk omtrent het verlenen van vrijstelling.

6.2 Beleidskader

In het MER wordt ingegaan op de relevante besluiten en plannen in het kader van de voorgenomen activiteit. In tabel 6.1 wordt een overzicht gegeven van besluiten en plannen die van belang worden geacht. Het betreft besluiten en plannen die ten aanzien van de voorgenomen activiteit beperkingen en randvoorwaarden kunnen opleggen. Daarnaast zal ook gebruik worden gemaakt van overige relevante documenten en plannen.

Tabel 6.1: Beleidskader

Rijksbeleid	Natuurbeleidsplan Structuurschema Groene Ruimte Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (Extra)
Provinciaal beleid	Partiële herziening Streekplan ANZKG: Haarlemmermeer/Schiphol Provinciaal Waterhuishoudingsplan Beleidsnota natuur en landschap Gebiedsperspectief Haarlemmermeer groen
Gemeentelijk beleid	Bestemmingsplan Structuurplan Haarlemmermeer Beleidsnota Randstadgroenstructuur Haarlemmermeer Milieubeleidsplan Natuurbeleidsplan (in prep.)
Overig beleid	Voorontwerp Regionaal Structuurplan Amsterdam Regionaal Verkeers- en vervoersplan ROA Integrale Verkeers- en vervoersvisie noordvleugel

6.3 Procedure

In figuur 6.1 is de te volgen procedure schematisch weergegeven. Hierin zijn de wettelijke termijnen en de globale planning aangegeven. Het schema wordt in deze paragraaf kort toegelicht.

Opstellen en bekendmaken startnotitie

Het voornemen wordt door de initiatiefnemer aan het bevoegd gezag gepresenteerd in de vorm van een startnotitie. Het bevoegd gezag maakt vervolgens het voornemen publiekelijk bekend en legt de startnotitie gedurende één maand ter inzage. De startnotitie wordt tevens aan de wettelijke adviseurs gezonden en de Commissie voor de milieu-effectrapportage (Commissie m.e.r.).

Inpraak, advies en vaststellen richtlijnen

Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld schriftelijke opmerkingen in te dienen bij het bevoegd gezag. Aan de hand van de startnotitie en de ingekomen opmerkingen adviseert de Commissie m.e.r. het bevoegd gezag over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen MER. Ook de overige wettelijke adviseurs brengen een advies uit. Mede op basis van ingekomen adviezen stelt het bevoegd gezag de richtlijnen vast.

Opstellen MER

De initiatiefnemer stelt vervolgens het MER op. Hierin wordt inzicht verschaft in het doel van het voornemen en de mogelijke alternatieven en varianten. Verder worden op een zo objectief mogelijke wijze de (milieu)gevolgen van het voornemen en de mogelijke alternatieven in beeld gebracht. De informatie in het MER dient als hulpmiddel bij de besluitvorming.

Voorlichting, inspraak, toetsing en advisering

Het MER moet vervolgens door het bevoegd gezag aanvaardbaar bevonden worden. Hierna wordt het MER ter inzage gelegd en aan de wettelijke adviseurs en de Commissie m.e.r. gezonden. In deze fase is er opnieuw gelegenheid tot inspreken. De gemaakte opmerkingen kunnen worden toegelicht tijdens een hoorzitting. De commissie m.e.r. toetst het MER op volledigheid en juistheid, mede aan de hand van de inspraakreacties, en adviseert het bevoegd gezag hierover.

Besluitvorming

Het m.e.r.-plichtige besluit is de vrijstelling ex. artikel 19 van de Wro.

Evaluatie

Indien het besluit wordt genomen moet het bevoegd gezag de feitelijk optredende milieugevolgen van de activiteit vergelijken met de in het MER voorspelde effecten. Hiervoor wordt gelijktijdig het besluit een evaluatieprogramma opgesteld. Het evaluatieverslag zal ter inzage worden gelegd.

6.4 Betrokkenen**Initiatiefnemer**

De gemeente Haarlemmermeer is initiatiefnemer voor de Floriade 2002. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlemmermeer fungeert in de m.e.r.-procedure als initiatiefnemer.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de gemeenteraad van de gemeente Haarlemmermeer. Het bevoegd gezag heeft als functie het publiceren van de startnotitie, het op- en vaststellen van de richtlijnen, het aanvaarden en publiceren van het MER en het nemen van het besluit.

Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. is een commissie bestaande uit onafhankelijke deskundigen. De Commissie adviseert het bevoegd gezag over de richtlijnen en de kwaliteit en de volledigheid van het MER. Zij neemt daarbij ook de inspraakreacties in beschouwing.

Overige wettelijke adviseurs

Deze adviseren het bevoegd gezag over de richtlijnen, de kwaliteit van het MER en de alternatieven.

Insprekers

Burgers, belangengroeperingen, bedrijfsleven etc. Deze kunnen inspreken op de startnotitie en het MER.

Literatuur

1. Partiële herziening Streekplan ANZKG. Haarlemmermeer Schiphol. Ontwerp. Provincie Noord-Holland, januari 1994.
2. Structuurplan 2005. Voorontwerp. Gemeente Haarlemmermeer, februari 1994.
3. Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer. Ministerie van Verkeer en Waterstaat en VROM, 1990.
4. Waterhuishoudingsplan. Natuurlijk, Water. Provincie Noord-Holland, februari 1991.
5. Integrale Milieu-effectrapportage Schiphol en omgeving. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, projectbureau Mainport & Milieu Schiphol, december 1993.
6. Projectnota/MER de Westrandweg. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 1989.
7. Structuurschema Groene Ruimte. Het landelijk gebied de moeite waard. Ministeries van LNV en VROM, december 1993.
8. Gebiedsperspectief Haarlemmermeer groen. Groenzone westelijke Haarlemmermeer. Ontwerp. Provincie Noord-Holland, oktober 1994.
9. Floriade 2002 in Haarlemmermeer. Projectgroep Haarlemmermeer, april 1994.
10. Haalbaarheidsstudie Floriade 2002 Haarlemmermeer. Gemeente Haarlemmermeer, mei 1994.
11. Bekendmaking van de locatie-keuze van de Floriade 2002. Tuinbouwraad, 27 september 1994.
12. Floriade 2002 Haarlemmermeer. Visie op verkeer en vervoer. NZH, 1994.
13. Beleidsplan Randstadgroenstructuur Haarlemmermeer. Gemeente Haarlemmermeer, 1989.
14. Natuurbeleidsplan. Gemeente Haarlemmermeer, in prep.
15. Milieu-effectrapportage. Besluiten voor een leefbaar Nederland. Handleiding. Ministerie van VROM en LNV, 1994.